

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 9Cdo/87/2020
Identifikačné číslo spisu: 6618202675
Dátum vydania rozhodnutia: 24.02.2021
Meno a priezvisko: JUDr. Soňa Mesiarkinová
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2021:6618202675.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Sone Mesiarkinovej a sudcov JUDr. Mariána Sluka, PhD. a JUDr. Martina Holíča, v spore žalobkyne Q. Q., bytom v K., I. S.. XXXX/X, zastúpenej advokátom JUDr. Andrejom Cifrom, so sídlom v Lučenci, J. Kráľa 5/A, proti žalovanej X. so sídlom v Y., B., IČO: XX XXX XXX, zastúpenej advokátskou kanceláriou Advokátska kancelária GOLIAŠOVÁ GABRIELA s. r. o., so sídlom v Trenčíne, 1. mája 173/11, IČO: 47 234 679, o zaplatenie 1 335,77 € s príslušenstvom, vedenom na Okresnom súde Lučenec pod sp. zn. 11 Csp 30/2018, o dovolaní žalobkyne proti rozsudku Krajského súdu v Banskej Bystrici zo 17. októbra 2019 sp. zn. 43 Co 77/2019, takto

rozhodol:

Rozsudok Krajského súdu v Banskej Bystrici zo 17. októbra 2019 sp. zn. 43 Co 77/2019 z r u š u j e a vec mu vracia na ďalšie konanie.

Odôvodnenie

1. Okresný súd Lučenec (ďalej aj „súd prvej inštancie“ alebo „okresný súd“) rozsudkom z 27. mája 2019 č. k. 11 Csp 30/2018 - 82 vo výroku I. určil, že spotrebiteľský úver poskytnutý na základe zmluvy o bezhotovostnom úvere a zmluvy o revolvingovom úvere č. XXXXXXXXXXXX uzavretej dňa 04. apríla 2013 medzi žalobkyňou a žalovanou je bezúročný a bez poplatkov. Vo výroku II. uložil žalovanej povinnosť zaplatiť žalobkyni sumu 1 335,77 € spolu s úrokom z omeškania vo výške 5,00% ročne, počnúc dňom 29. januára 2019 do zaplatenia, a to všetko v lehote 3 dní od právoplatnosti rozhodnutia. Vo výroku III. priznal žalobkyni voči žalovanej nárok na náhradu trov konania vo výške 100%. V odôvodnení rozhodnutia poukázal na § 497 Obchodného zákonníka, § 52 ods. 1 a 3, § 52 ods. 4, § 53 ods. 1, § 451 ods. 1 a 2, § 100 ods. 1 a 2, § 107 ods. 1 až 3, § 517 ods. 1 a ods. 2 Občianskeho zákonníka, § 1 ods. 2, § 2 písm. a/, b/, d/, g/, h/ i/, l/, § 9 ods. 1 a 2, § 11 ods. 1 zákona č. 129/2010 Z. z. o spotrebiteľských úveroch (zákony v znení účinnom k 04. aprílu 2013), § 3 nariadenia vlády SR č. 87/1995 Zb. Súd dospel k záveru, že nárok uplatnený žalobkyňou nie je premlčaný a námietku premlčania vznesenú žalovanou považoval za nedôvodnú. Súd preto pristúpil k súdnej kontrole spotrebiteľskej zmluvy. Poukázal na § 9 zákona o spotrebiteľských úveroch, v ktorom sú stanovené náležitosti zmluvy o spotrebiteľskom úvere. V prípade, ak zmluva dané náležitosti neobsahuje, je potrebné úver považovať v zmysle § 11 ods. 1 za bezúročný a bez poplatkov. Súd prvej inštancie dospel

k záveru, že v zmluve absentujú zákonom stanovené náležitosti, resp. sú nesprávne uvedené, v dôsledku čoho považoval zmluvu v zmysle § 11 ods. 1 písm. a/ a b/ zákona o spotrebiteľských úveroch za bezúročnú a bez poplatkov. Plnením žalobkyne nad rámec poskytnutej istiny úveru došlo k bezdôvodnému obohateniu na strane žalovanej, a to plnením bez právneho dôvodu, ktorý musí žalovaná žalobkyni vydať. Žalobkyňa celkovo žalovanej uhradila 3 035,77 €, avšak v prípade vyhlásenia zmluvy za bezúročnú a bez poplatkov mala žalovaná nárok na vrátenie iba poskytnutej finančnej čiastky vo výške 1 700 €. Žalovaná sa tak bezdôvodne obohatila o sumu 1 335,77 €, ktorú jej súd uložil zaplatiť žalobkyni spolu s 5% ročným úrokom z omeškania od 29. januára 2019 do zaplatenia. O nároku na náhradu trov konania rozhodol v zmysle § 255 ods. 1 CSP a § 262 ods. 1 a 2 CSP. Proti uvedenému rozhodnutiu podala odvolanie žalovaná.

2. Krajský súd v Banskej Bystrici (ďalej aj „odvolací súd“) rozsudkom zo 17. októbra 2019 sp. zn. 43 Co 77/2019 vo výroku I. rozsudok súdu prvej inštancie v prvom výroku zrušil. Vo výroku II. rozsudok súdu prvej inštancie v druhom výroku zmenil (§ 388 CSP) tak, že žalobu zamietol. Vo výroku III. rozsudok súdu prvej inštancie zmenil tak, že žalovanej priznal voči žalobkyni nárok na náhradu trov konania v celom rozsahu. Vo výroku IV. žalovanej priznal voči žalobkyni nárok na náhradu trov odvolacieho konania v celom rozsahu. Odvolací súd vychádzal zo skutkového stavu zisteného súdom prvej inštancie, a to, že strany dňa 04. apríla 2013 uzavreli Zmluvu o bezhotovostnom úvere a zmluvu o revolvingovom úvere č. XXXXXXXXXXXX, na základe ktorej poskytla žalovaná žalobkyni úver vo výške 1 700 €. Žalobkyňa sa zaviazala zaplatiť úver v 60- tich splátkach po 57,23 € mesačne. Celková čiastka splatná spotrebiteľom bola určená sumou 3 114,60 €. V úverovej zmluve bola uvedená ročná úroková sadzba 26,40%, RPMN: od 29,9 do 31,3 %, priemerná hodnota RPMN 18,86 %, spôsob úhrady splátok poštovou poukážkou a lehota splatnosti 60 mesiacov po poskytnutí úveru, a to do 15. dňa v poslednom mesiaci. Spôsob výplaty klientovi bol dohodnutý v bode 48 úverovej zmluvy bankovým prevodom klientovi. Odvolací súd v odôvodnení poukázal na body 51., 52., 54. úverovej zmluvy, § 290, § 295, § 300 CSP, § 2 písm. a/ zákona č. 250/2007 Z. z. o ochrane spotrebiteľa, § 1 ods. 2, § 2 písm. a/, b/, d/ § 9 ods. 2, § 11 ods. 1 písm. a/ zákona o spotrebiteľských úveroch, § 52 ods. 1 a 2, § 53 ods. 1 až 3, § 53 ods. 3, § 54 ods. 1, § 107 ods. 1 a 2 Občianskeho zákonníka. Odvolací súd sa nestotožnil s právnym posúdením zisteného skutkového stavu súdom prvej inštancie. Odvolací súd pri posudzovaní začiatku plynutia premlčacej doby v súlade s ustálenou judikatúrou Najvyššieho súdu SR (3 Cdo 169/2017), aplikujúc § 107 ods. 1 a 2 Občianskeho zákonníka, dospel k záveru, že subjektívna premlčacia doba začala žalobkyni plynúť v prípade, kedy poskytla žalovanej plnenie v splátkach, a to pre každú splátku samostatne, odo dňa kedy bola splátka pripísaná na účet žalovanej. Dospel k záveru, že subjektívna (ako aj objektívna) premlčacia doba začala plynúť od splátky nasledujúcej po poslednej splátke istiny. Istina bola zaplatená v plnom rozsahu splátkou 17. marca 2015, preto počnúc splátkou 17. apríla 2015 bola každá ďalšia splátka plnením, o ktorom žalobkyňa tvrdí, že predstavovalo bezdôvodné obohatenie žalovanej. Žaloba bola podaná 13. júna 2018, preto každej splátke zaplatenej pred 13. júnom 2016, uplynula ku dňu podania žaloby dvojročná subjektívna premlčacia doba. Súd prvej inštancie mal preto správne v tejto časti žalobu zamietnuť z dôvodu premlčania nároku. Odvolací súd dospel ďalej k záveru, že premlčanie sa nevzťahovalo na splátky od júna 2016 do januára 2017, spolu vo výške 450,42 €. Zároveň sa nestotožnil so závermi súdu prvej inštancie, pokiaľ ide o posúdenie úveru ako bezúročného a bez poplatkov. Odvolací súd preto dospel k záveru, že neboli splnené podmienky na určenie, že spotrebiteľský úver, ktorý poskytla žalovaná žalobkyni je bezúročný a bez poplatkov, preto rozhodnutie okresného súdu zrušil v prvom výroku. Keďže odvolací súd nedospel k záveru o bezúročnosti a bezpoplatkovosti úveru, nestotožnil sa so záverom okresného súdu, že na strane žalovanej došlo k bezdôvodnému obohateniu. Rozhodnutie súdu prvej inštancie preto v druhom výroku zmysle § 388 CSP zmenil tak, že žalobu o vydanie bezdôvodného obohatenia zamietol a to v rozsahu časti premlčaného nároku, ako aj v rozsahu časti nároku vo výške 450,42 €, ktorý nebol pred podaním žaloby premlčaný. O nároku na náhradu trov prvoinštančného konania rozhodol podľa § 262 ods. 1 a § 255 ods. 1 CSP. O nároku na náhradu trov odvolacieho konania rozhodol podľa § 396, § 262 ods. 1 a § 255 ods. 1 CSP.

3. Proti tomuto rozhodnutiu odvolacieho súdu podala dovolanie žalobkyňa (ďalej aj „dovolateľka“). Vo vzťahu k výroku I. rozhodnutia odvolacieho súdu namietala, že odvolací súd jej nesprávnym procesným postupom znemožnil, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu

práva na spravodlivý proces (§ 420 písm. f/ CSP). V tejto súvislosti namietala, že rozhodnutie odvolacieho súdu je vo vzťahu k tomuto výroku arbitrárne a neodôvodnené, pretože neuviedol, na základe akého procesného ustanovenia CSP rozhodol o zrušení výroku I. rozsudku súdu prvej inštancie. Rozhodnutie odvolacieho súdu je preto svojvoľné a nepreskúmateľné. Uviedla, že v danom prípade sa možno iba domnievať, že odvolací súd mal v úmysle rozhodnúť podľa § 389 CSP, avšak na takýto postup by neboli splnené zákonné podmienky, keďže nebol naplnený ani jeden z dôvodov podľa § 389 ods. 1 písm. a/ až d/ CSP. Zároveň namietala, že rozhodnutie odvolacieho súdu spočíva na nesprávnom právnom posúdení veci, pričom prípustnosť dovolania vyvodzovala z ustanovenia § 421 ods. 1 písm. b/ CSP. Uviedla, že rozhodnutie odvolacieho súdu je v nadväznosti na právny názor o bezúročnosti a bezpoplatkovosti spotrebiteľského úveru vecne nesprávne vo výrokoch I. až IV. rozhodnutia. Poukázala na § 9 ods. 2 písm. j/ zákona o spotrebiteľských úveroch. Podľa jej názoru odvolací súd nesprávne posúdil obligatórne náležitosti vo vzťahu k RPMN, ako aj vo vzťahu k celkovej čiastke, ktorú musí spotrebiteľ zaplatiť, ktoré sú uvedené nesprávne a neurčito. Mala za to, že v danom prípade boli splnené zákonné podmienky na vyslovenie právneho záveru, že spotrebiteľský úver je bezúročný a bez poplatkov v súlade s § 11 ods. 1 písm. b/ zákona o spotrebiteľských úveroch. Žiadala, aby dovolací súd rozhodnutie odvolacieho súdu zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie.

4. Žalovaná sa k dovolaniu žalobkyne písomne nevyjadrila.

5. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej aj „najvyšší súd“ alebo „dovolací súd“) ako súd dovolací (§ 35 CSP), po zistení, že dovolanie podala v stanovenej lehote (§ 427 ods. 1 CSP) strana sporu - žalobkyňa, v neprospech ktorej bolo rozhodnuté, zastúpená v súlade s § 429 ods. 1 CSP, skúmal prípustnosť dovolania bez nariadenia pojednávania (§ 443 CSP), pričom dospel k záveru, že dovolanie žalobkyne je dôvodné, a preto je potrebné rozhodnutie odvolacieho súdu v dovolaní napadnutej časti v zrušujúcom výroku a v súvisiacich výrokoch - výroku o zamietnutí žaloby a vo výrokoch o náhrade trov konania zrušiť a vec vrátiť odvolaciemu súdu na ďalšie konanie (§ 449 ods. 1 a § 450 CSP).

6. Dovolateľka v prvom rade vyvodzovala prípustnosť podaného dovolania vo vzťahu k prvému zrušujúcejmu výroku rozhodnutia odvolacieho súdu na základe ustanovenia § 420 písm. f/ CSP, v zmysle ktorého dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

7. Dovolací súd považuje v prvom rade za potrebné uviesť, že dovolaním napadnutý výrok I. rozhodnutia odvolacieho súdu, ktorým bez ďalšieho zrušil rozhodnutie súdu prvej inštancie v určujúcom výroku o bezpoplatkovosti a bezúročnosti úveru, má charakter rozhodnutia, ktorým sa konanie o nároku žalobkyne v časti podanej určovacej žaloby skončilo.

8. Z hľadiska prípustnosti dovolania v zmysle § 420 písm. f/ CSP nie je významný subjektívny názor dovolateľa, tvrdiaceho, že sa súd dopustil vady zmätočnosti v zmysle tohto ustanovenia; rozhodujúce je výlučne zistenie (záver) dovolacieho súdu, že k tejto procesnej vade skutočne došlo (1Cdo 42/2017, 2 Cdo 20/2017, 3 Cdo 41/2017, 4 Cdo 131/2017, 7 Cdo 113/2017, 8 Cd o73/2017). Dovolací súd preto skúmal opodstatnenosť argumentácie dovolateľky, že v konaní došlo k ňou tvrdenej vade zmätočnosti.

9. Žalobkyňa tvrdí, že procesným postupom krajského súdu došlo k zásahu do jej práva na spravodlivý súdny proces. Podstatou tohto práva je možnosť fyzických a právnických osôb domáhať sa svojich práv na nestrannom súde a v konaní pred ním využívať všetky právne inštitúty a záruky poskytované právnym poriadkom. Integrovanou súčasťou tohto práva je právo na relevantné, zákonu zodpovedajúce konanie súdov a iných orgánov Slovenskej republiky. Z práva na spravodlivý súdny proces pre procesnú stranu nevyplýva jej právo na to, aby sa všeobecný súd stotožnil s jej právnymi názormi a predstavami, preberal a riadil sa ňou predkladaným výkladom všeobecne záväzných predpisov, rozhodol v súlade s jej vôľou a požiadavkami (IV. ÚS 252/04, I. ÚS 50/04, I. ÚS 97/97, II. ÚS 3/97 a II. ÚS 251/03).

10. Žalobkyňa v súvislosti s vadou § 420 písm. f/ namietala nedostatočné odôvodnenie rozhodnutia odvolacieho súdu. Dovolací súd v tejto súvislosti poukazuje na stanovisko najvyššieho súdu publikované v Zbierke stanovísk Najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky pod R 2/2016, ktoré je aktuálne a pre súdnu prax použiteľné aj po 1. júli 2016, ktorého právna veta znie: „Nepreskúmateľnosť rozhodnutia zakladá inú vadu konania v zmysle § 241 ods. 2 písm. b/ Občianskeho súdneho poriadku. Výnimočne, keď písomné vyhotovenie rozhodnutia neobsahuje zásadné vysvetlenie dôvodov podstatných pre rozhodnutie súdu, môže ísť o skutočnosť, ktorá zakladá prípustnosť dovolania podľa § 237 ods. 1 písm. f/ Občianskeho súdneho poriadku.“

11. Z rozhodnutia odvolacieho súdu vyplýva, že tento dospel k záveru, že zmluva o úvere nie je bezúročná a bezpoplatková, preto neboli splnené podmienky, aby súd prvej inštancie určil, že spotrebiteľský úver, ktorý poskytla žalovaná žalobcovi, je bezúročný a bez poplatkov. Odvolací súd preto bez ďalšieho zrušil rozhodnutie súdu prvej inštancie v prvom výroku.

11.1. Dovolací súd v tejto súvislosti poukazuje na Nález Ústavného súdu Slovenskej republiky sp. zn. III. ÚS 46/2013, podľa ktorého aj rozhodnutie odvolacieho súdu, ktorým tento zrušuje preskúmané rozhodnutie súdu prvého stupňa vo veci samej, musí v odôvodnení spĺňať požiadavky kvality dané základným právom účastníka konania na súdnu ochranu i jeho právom na spravodlivé súdne konanie. V opačnom prípade totiž odôvodnenie zrušujúceho rozhodnutia nedáva účastníkovi konania dostatočnú odpoveď na otázku priamo súvisiacu s poskytovanou súdnou ochranou, a to na otázku, prečo odvolací súd rozhodnutie súdu prvého stupňa vo veci samej zrušil. Podstatou odôvodnenia súdneho rozhodnutia je vysvetlenie, objasnenie a obhájenie toho, ako súd procesne postupoval (vrátane toho, ako rozhodol), a ako také nemôže byť od doterajšieho procesného postupu oddelené. Rozhodnutie je vyvrcholením procesného postupu súdu a samotné súdne rozhodnutie je najdôležitejším procesným úkonom súdu. Súdne rozhodnutie preto musí byť považované za súčasť procesného postupu súdu (II.ÚS 120/2020).

11.2. Absencia náležitého odôvodnenia rozhodnutia odvolacieho súdu v tak významnej otázke, vedie dovolací súd k záveru, že dovolanie žalobkyne je procesne prípustné podľa § 420 písm. f/ CSP a dôvodne namietá procesnú vadu zmätočnosti, pretože jej týmto nesprávnym procesným postupom súdu bolo znemožnené realizovať jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

12. Na základe vyššie uvedeného dovolací súd dospel k záveru, že dovolanie žalobkyne je prípustné a zároveň dôvodné, a teda je potrebné rozhodnutie odvolacieho súdu v dovolaní napadnutej časti v zrušujúcom výroku a v súvisiacich výrokoch - výroku o zamietnutí žaloby a vo výrokoch o náhrade trov konania zrušiť a vec mu vrátiť na ďalšie konanie (§ 449 ods. 1 CSP a § 450 CSP).

13. Vzhľadom na dôvod zrušenia rozhodnutia odvolacieho súdu a skutočnosť, že vec sa vracia odvolaciemu súdu na ďalšie konanie, dovolací súd sa nezaoberal opodstatnenosťou uplatnenia ďalších dovolacích námietok.

14. Ak bolo rozhodnutie zrušené a ak bola vec vrátená na ďalšie konanie a nové rozhodnutie, súd prvej inštancie a dovolací súd sú viazaní právnym názorom dovolacieho súdu (§ 455 CSP). Ak dovolací súd zruší rozhodnutie a ak vráti vec odvolaciemu súdu alebo súdu prvej inštancie na ďalšie konanie, rozhodne tento súd o trovách pôvodného konania a o trovách dovolacieho konania (§ 453 ods. 3 CSP).

15. Toto rozhodnutie prijal senát najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.